

100% Sociaal

Verkiezingsprogramma SP Den Bosch 2014 - 2018

Inleiding

De SP staat voor gelijkwaardigheid, menselijke waardigheid en solidariteit ook in Den Bosch. De crisis en de bezuinigingen die daarmee op de gemeente af zijn gekomen, hebben grote gevolgen voor onze inwoners. Wij zien het als taak van de gemeente om onze inwoners, waar die dat nodig hebben, te ondersteunen. Geen geldverspilling, maar 100 % sociaal.

Vele nieuwe taken komen op de gemeente af in een tijd waarin het vertrouwen in de politiek niet erg groot is.

De SP verzet zich tegen deze plannen zowel in de Eerste als Tweede Kamer, in Provinciale Staten maar ook in de gemeenteraad. De SP wil graag de menselijke maat behouden.

De nieuwe taken die de gemeenten moeten gaan uitvoeren gaan gepaard met forse bezuinigingen die de uitvoering van de nieuwe taken zullen gaan belemmeren. Er moet meer met minder geld. Aan de andere kant heeft de gemeente nog vele wensen voor grote prestigieuze projecten zoals een nieuwe bibliotheek en theater die de burger veel geld gaan kosten.

Voor uw belang gaat de SP zich inzetten voor:

- **Geen miljoenen naar een nieuwe bibliotheek en theater**
- **Een eerlijk, transparant, betrouwbaar bestuur en goede dienstverlening**
- **Goede zorg, menselijk, dichtbij en betaalbaar voor iedereen**
- **Meer echte banen, werk moet lonen!**
- **Optimale ontwikkeling en ontplooiing voor iedereen**
- **Leefbaar houden van onze kernen, prettig wonen in een veilig, actief en groen Den Bosch**
- **Aanpak geldverkwanseling**

Zorg

Op het gebied van zorg zal er de komende tijd heel veel veranderen. De gemeente krijgt heel veel extra zorgtaken, maar niet het bijbehorende geld. De SP denkt ook dat er bezuinigd kan worden in de zorg, denk bijvoorbeeld aan de topinkomens in de zorg, het weggooien van nieuwe medicijnen en bureaucratie enzovoort. Ook is de SP voorstander van het zo dichtbij mogelijk bieden van zorg, denk bijvoorbeeld aan het werken met wijkteams voor thuiszorg. Wel blijft voor ons voorop staan dat iedereen die zorg nodig heeft, die ook kan krijgen. Niet de dikte van de je portemonnee, maar de zorgbehoefte moet bepalen welke zorg je kunt krijgen.

Onze voorstellen:

- Er komen wijkteams bestaande uit zorgprofessionals die samen met eventuele mantelzorgers, de thuiszorg in de wijk regelen.
- Voor de eerste jaren komt er een fonds zodat er niet direct bezuinigd hoeft te worden en er tijd wordt gecreëerd om te kijken waar eventueel op een verantwoorde manier bezuinigd kan worden.
- Omdat maatwerk gemakkelijk zou kunnen leiden tot meer klachten, je kunt immers niet meer gemakkelijk zien waar je recht op hebt, komt er een onafhankelijke klachtencommissie die binnen een paar dagen uitspraak kan doen.
- Mensen die werken in de (thuis)zorg dienen gewoon een fatsoenlijk loon te verdienen, daar wordt niet op bezuinigd.
- Mantelzorgers worden door het wijkteam met raad en daad bijgestaan, zodat zij de vaak erg zware taak goed kunnen doen en kunnen volhouden.
- We kopen geen jeugdzorg in bij instellingen waar inkomens boven de Balkenende norm worden verdiend.

- WMO- loketten en wijkpleinen worden gemakkelijker te vinden en worden goed ingelicht over alles wat met zorg te maken heeft.
- Bureaucratie wordt aangepakt bijvoorbeeld door bij de cliënt thuis een zorgmap te bewaren waar alle verzorgenden gebruik van kunnen maken.
- Bij aanbestedingen in de zorg kiezen wij voor de zg. Zeeuwse manier van aanbesteden waarbij het bedrag en de minimumeisen vaststaan en instellingen kunnen inschrijven op kwaliteit.

Werk en inkomen

Er is de afgelopen jaren al veel veranderd voor mensen die gebruik moeten maken van een uitkering. De eisen zijn flink verhoogd en er worden sneller boetes gegeven om misbruik tegen te gaan. De SP vindt dat iedereen die kan werken ook moet werken en dat misbruik van voorzieningen streng bestraft moet worden. Aan de andere kant moet er wel een goed vangnet blijven voor die mensen die (tijdelijk) zijn aangewezen op een uitkering en moeten die mensen wel kunnen leven van hun uitkering.

Onze voorstellen:

- Er komt een Bosch Jeugdwerk Garantieplan: de kern daarvan is dat het geld dat jongeren anders aan uitkering zouden krijgen, ingezet gaat worden om ze in dienst te nemen op een werkervaringsplaats tegen een volwaardig loon.
- De gesubsidieerde banen die er nu nog zijn, blijven ook na 1 januari 2015 bestaan.
- De sociale werkvoorziening blijft onderdeel van de gemeentelijke organisatie.
- Het geld dat de gemeente krijgt om mensen aan het werk te helpen moet ook ingezet worden om mensen vooruit te helpen die erg moeilijk een reguliere betaalde baan kunnen vinden.
- Voorkomen moet worden dat mensen tijdelijk hoop geboden wordt, en weer aan hun lot overgelaten worden na een kort project.
- Als lokale overheid heeft de gemeente een extra verantwoordelijkheid voor mensen in lager geschoolde/betaalde banen. De gemeente doet er alles aan om in eigen huis deze banen te behouden. We stoppen zo snel mogelijk met het aanbesteden van schoonmaak-, kantine-, beveiligings- en vergelijkbare diensten. De medewerkers die dit belangrijke werk voor de gemeente verrichten komen weer gewoon in dienst.
- Vrijwilligerswerk heeft een belangrijke sociale functie en is van grote waarde voor hen die het uitvoeren. Vrijwilligerswerk dient zinnig, leuk én vooral vrijwillig te zijn. Het mogelijk maken van vrijwilligerswerk en het stimuleren tot deelname eraan is een verantwoordelijkheid van gemeente en maatschappelijke instellingen. Elke vorm van verplicht vrijwilligerswerk wijzen we af.
- De gemeentelijke inkomensvoorzieningen voor mensen met een laag inkomen blijven overeind (witgoedregeling, langdurigheidstoeslag, gratis computer voor kinderen bijzondere bijstand, collectieve ziektekostenverzekering).
- Er komt een Armoedepact: de gemeente neemt het voortouw om de inzet te bundelen van alle organisaties en bedrijven die iets tegen armoede (vooral bij kinderen) kunnen doen.
- De gemeente komt met een plan van aanpak voor de preventie van armoede.
- De plaatsen voor sociale activering blijven minimaal op het huidige niveau.
  - Hoewel het schandalig is dat een voorziening als de voedselbank in een rijk land als Nederland nodig is, vindt de SP dat de gemeente zich in moet zetten om deze voorzieningen zoveel mogelijk te ondersteunen. Overbodig maken zou natuurlijk wel het beste zijn.
  - Ook de schuldhulpverlening dient uitgebreid te worden, zodat meer mensen geholpen kunnen worden.

- De gemeente moet mensen actief wijzen op hun rechten als het gaat om bijvoorbeeld de Bijzondere Bijstand of kwijtscheldingsregels. Dit kan door het invoeren van een zogenaamde formulierenbrigade.
- De SP is er voorstander van om de grens om nog gebruik te kunnen maken van regelingen in het kader van armoedebestrijding als kwijtschelding gemeentelijke
- Belastingen en gebruik van Bijzondere Bijstand bij te stellen naar 120% van het minimuminkomen.
- De gemeente moet zorgen voor sociale vakanties, waarbij mensen die leven van het minimum een weekje weg kunnen.
- De SP wil ook dat de gemeente meewerkt aan het bereiken van de 8 door de VN vastgestelde doelen die een bijdrage leveren aan het verminderen van armoede en ongelijkheid in de wereld. Dit kan door de gemeente 's-Hertogenbosch tot Millenniumgemeente te verklaren.
- Steeds meer mensen komen in problemen door de “verplicht vrijwillige” kosten bij het onderwijs voor reisjes, iPads e.d. De gemeente zet hiervoor een fonds op dat door Stichting Leergeld beheerd en verdeeld kan worden.
- Mensen die het eigen risico voor zorg niet kunnen betalen, kunnen een beroep doen op de gemeente.

Leven (Cultuur, welzijn en sport)

Er is veel bezuinigd op de basis culturele infrastructuur (Muzerije, bibliotheek) aan de andere kant worden wel plannen gesmeed om dure gebouwen neer te zetten voor culturele instellingen. Ook op welzijn is al veel bezuinigd en dat in een tijd waarin mensen steeds meer aangewezen worden op hun sociale omgeving vanwege een zich terugtrekkende overheid. De SP vindt dat culturele voorzieningen, sport en buurthuizen e.d. laagdrempelige voorzieningen moeten zijn, waar iedereen, toegang toe moet hebben.

Onze voorstellen:

- Geen nieuw Theater aan de Parade, maar renovatie of goedkopere nieuwbouw elders.
- Geen nieuw gebouw voor de bibliotheek, maar renovatie huidig pand en samenwerking met Muzerije. De Muzerije moet weer doen waar ze voor bedoeld is: het laagdrempelig en dichtbij, dus in scholen, buurthuizen etc. aanbieden van muzikaal en cultureel onderwijs, zodat het toegankelijk is voor alle Bosschenaren.
- In de wijken wordt een pand, uit de bestaande voorraad leegstaande gemeentelijke panden, ter beschikking gesteld aan de wijkraad en bewoners om daar activiteiten die de sociale samenhang stimuleren te ontplooiën. (Zoals nu gebeurt in de Noorderpoort).
- Gemeentelijke panden worden gebruikt om onze inwoners bij te staan en niet om commerciële huren te vangen.
- De voorzieningen voor gehandicapte sporters worden verbeterd.
- De regelingen voor kinderen uit van gezinnen met weinig inkomen om deel te nemen aan sport en culturele activiteiten worden in stand gehouden en zo nodig uitgebreid.
- Er komt een zwembad op West.
- De SP is voorstander van het schoolzwemmen en wil schoolzwemmen daarom weer invoeren.
- Meer gymles, die bovendien volgens de SP door vakleerkrachten verzorgd moet worden.
- De SP is voorstander van het uitbreiden van het sportfonds om sportdeelname door jongeren te stimuleren.
- De SP wil meer sport- en speelvoorzieningen voor de jeugd zoals op meer plaatsen Johan Cruyff courts maar ook vrije speelplaatsen.

Bestuur

De gemeente is er voor haar inwoners, maar daar lijkt het niet altijd op. Nog steeds wordt bijvoorbeeld inspraak maar al te vaak gezien als kans om de plannen er zo ongeschonden mogelijk doorheen te krijgen in plaats van een kans om tot een beter plan te komen met de mensen die ermee te maken hebben.

De gemeenteraad is het hoogste orgaan in de gemeente, de raad neemt de beslissingen en het college voert uit. Omdat de gemeente echter steeds ingewikkelder taken op zich krijgt, wordt er steeds vaker met andere gemeentes samengewerkt. Dat is op zich goed, maar wie is de baas als er bijvoorbeeld 20 gemeentes samenwerken op het gebied van Jeugdzorg?

Onze voorstellen:

- Het alleen maar op afspraak bij de gemeente terecht kunnen wordt weer teruggedraaid.
- Vragen aan en klachten over de gemeente worden zo spoedig mogelijk op een correcte manier afgehandeld.
- Inspraak wordt serieus genomen. Er wordt de tijd voor genomen, voorstellen worden serieus bekeken en bezwaren worden grondig onderzocht. De uiteindelijke uitkomst wordt met de mensen die het aangaat goed doorgesproken.
- Als er een subsidie wordt aangevraagd die met verschillende beleidsterreinen en dus afdelingen loopt dan heeft de subsidieaanvrager daar geen last van.
- De gemeente zorgt ervoor dat bij samenwerkingsverbanden tussen gemeenten goede afspraken worden gemaakt over hoe de verschillende gemeenteraden toch op een goede manier bij kunnen sturen.
- De gemeente moet er alles aan doen om te zorgen dat iedere wijk een bewonersplatform of actief wijkcomité heeft. Dat kan door bij wijkavonden actief mensen te organiseren voor hun eigen wijk.
- De wijkraden en buurtcomités dienen democratisch gekozen te worden. Tegelijk met de gemeenteraadsverkiezingen kunnen bewoners ook kiezen wie hen vertegenwoordigt op wijkniveau.
- Jongeren en allochtonen zijn nu nog te weinig betrokken bij zaken die de buurt aangaan. De gemeente gaat deze groepen actief benaderen opdat ook zij een positieve bijdrage kunnen leveren aan een leefbare en sociale buurt.
- Bewoners moeten eerder, meer en beter dan nu betrokken worden bij plannen in hun buurt.
- Voordat officiële inspraakprocedures in gang worden gezet, moeten bewoners een stempel kunnen drukken op grote ingrepen in hun buurt.
- De gemeente moet vaker via wijkenquêtes alle bewoners naar hun mening vragen over belangrijke besluiten over de wijk. Op basis van de reacties worden besluiten zonnig aangepast.
- De SP is voorstander van het houden van referenda als het gaat om belangrijke zaken die alle inwoners aangaan.

Verkeer en vervoer

De SP blijft kiezen voor meer inzet op de transferia en het openbaar vervoer. Alleen een fijnmazig net van bussen en andere vormen van openbaar vervoer die ook 's avonds en in het weekend rijden, kan een alternatief zijn voor de auto. Verder kiest de SP ook voor meer vervoer door de stad op de fiets waar dat kan.

Onze voorstellen:

- De SP kiest voor inzet op de transferia. Deze moeten beter bereikbaar en langer

geopend zijn om een echt alternatief te vormen en dit tegen een redelijke vergoeding.

- De SP is voorstander van het autoluw maken van de binnenstad.
- Verder dient het gebruik van de fiets in de binnenstad gestimuleerd te worden door het plaatsen van voldoende bewaakte fietsstallingen.
- De SP wil de bereikbaarheid van de wijken via het Openbaar Vervoer beter waarborgen. Wij pleiten voor een goede busverbinding van het centrum naar de kernen zoals Empel en Rosmalen, Nuland, Vinkel en Grootte Wielen.
- De SP is voor goedkoop openbaar vervoer en nog liever gratis openbaar vervoer.
- Voorzieningen zoals bejaardentehuizen, bijvoorbeeld Mariaoord, en ziekenhuizen moeten binnen 400 meter een bushalte hebben met een goede busverbinding ook 's avonds en in het weekend.
- Het onderhoud van voet- en fietspaden moet op niveau blijven zodat de veiligheid gewaarborgd kan blijven.
- Het aanpakken van slechte voet- en fietspaden, te beginnen daar waar de veiligheid in het gedrang is;
- Stimuleren van fietsgebruik door voorrang bij kruisingen en verkeerslichten en gratis fietsstallingen;
- Veilige en overzichtelijke kruisingen door verminderen van verkeersborden en -lichten. Geen onnodige paaltjes op fietspaden.
- Vracht- en autoverkeer weren uit het centrum door transferia en alternatieve manieren van bevoorrading;
- (Hoogwaardig) openbaar vervoer als volwaardig alternatief voor de auto.
- Waar geen openbaarvervoer geregeld kan worden zal er door de gemeente een goed alternatief ontwikkeld moeten worden. We gaan dan ook door met de seniorenbus en buurtbussen.
- Voor bewoners in de binnenstad worden voldoende plekken gecreëerd (bijvoorbeeld in de parkeergarages die leeg komen te staan nadat de Hekellaan in gebruik is genomen) en de vergunning voor deze bewoners wordt even duur als die voor bewoners van andere wijken waar met parkeervergunningen wordt gewerkt.
- Er komt een plan van aanpak voor weesfietsen.

Natuur en milieu

Den Bosch ligt in een prachtige groene omgeving. Langs de drie rivieren, Dommel, Aa en Dieze, komt de natuur de stad binnen. Het is al jaren bekend dat mensen in een groene omgeving veel relaxter en gezonder leven. We stoppen daarom met bezuinigen op groenbeheer. Het is veel beter om er met zijn allen werk van te maken. Hoe groener de stad hoe liever mensen er willen wonen en hoe sneller een bedrijf zal besluiten zich hier te vestigen.

Het is logisch dat hoe minder lawaaioverlast en luchtverontreiniging, zoals o.a. fijnstof er is, hoe prettiger het wonen is. 's-Hertogenbosch is geen koploper in Nederland op het gebied van milieuambities en -beleid. Er is wel een algemene visie op milieu en natuur. De SP wil de ambities voor natuur en milieu verder aanscherpen. Daarbij kijken we ook naar energiebesparing en duurzame energieopwekking. Door energie te besparen drukken we de rekening en komen klimaatdoelen dichterbij. Dat doen we in de publieke gebouwen en ook bij de mensen thuis via de woningcorporaties en stimuleringsmaatregelen voor huiseigenaren. We pakken asbest aan en verbeteren het binnenklimaat en voorkomen (we) schimmelwoningen. Door betere contracten met afvalverwerkers wordt ons afval duurzamer en goedkoper verwerkt.

Onze voorstellen:

- Meer natuur, speelplekken en volkstuinten in en om de stad op braakliggende terreinen. (Denk hierbij bijvoorbeeld aan het GZG terrein)
- Er komt een aangescherpte visie met praktische oplossingen voor milieu, klimaat en duurzaamheid.

- Energie besparen in publieke gebouwen en bij mensen thuis is goed voor het milieu en drukt de stookkosten
- Door slimmer inzamelen en verwerken van afval, ook in de binnenstad, besparen we grondstoffen en op de afvalstoffenheffing
- Door schonere lucht en aanpak van geluidshinder leven mensen aangenamer en langer.
- Initiatieven vanuit bewoners worden gestimuleerd. Als de buurt bijvoorbeeld plantenbakken wil oid, moet daar serieus naar gekeken worden. De buurt moet het dan wel zelf onderhouden.

Meer aandacht voor buurt en wijk

Niet iedereen kan gemakkelijk naar de binnenstad. Bovendien zorgen voorzieningen in de wijken er ook voor dat er meer samenhang in een buurt is en mensen er meer gebruik van maken. Voorzieningen moet je zo veel mogelijk dichtbij mensen organiseren. Liefst in hun directe omgeving. De buurt moet een plaats zijn waar iedereen zich thuis kan voelen.

Onze voorstellen

- De SP is voorstander van het decentraliseren van diensten en voorzieningen, een mobiel gemeentelijk loket behoort tot de mogelijkheden.
- Ook pleit de SP voor ouderen-ontmoetingsplaatsen in de buurten en meer bankjes in het centrum.
- De SP vindt dat de landelijke speelnorm in de wijken gehanteerd moet worden.
- De SP vindt ook dat er op meerdere plaatsen de mogelijkheid moet zijn om afval aan te leveren.
- Het milieustation Kruisstraat moet in elk geval open blijven. Helaas zijn in het verleden veel voorzieningen, zoals buurthuizen en jongerencentra, verdwenen. De SP is voor herwaardering van dit soort voorzieningen.
- De SP wil een Brede Bossche School in elke wijk.
- De SP wil beter onderhoud van de openbare ruimte in de wijken.
- De SP is voor meer bomen en groen in de openbare ruimte en waar het kan worden inwoners gestimuleerd dit mee te onderhouden.

Beter wonen

Wonen is belangrijk voor iedereen. De buurt is daarbij belangrijk, maar ook de kwaliteit van de woning, de hoogte van de huur of de koopprijs van de woning en of de woning mee kan groeien met de behoefte van de bewoners.

De VVD en de PvdA hebben de sociale huursector compleet afgebroken. Corporaties moeten mee betalen aan de fiasco's bij Vestia en andere corporaties, ook moeten zij een verhuurdersheffing gaan betalen aan het Rijk. Voor de corporaties uit onze gemeente kan dit oplopen tot vele tientallen miljoenen per jaar die zij terug kunnen verdienen door de huren extra te verhogen en sociale huurwoningen te verkopen.

De huurder mag hier niet de dupe van zijn.

De Koopmarkt zit al jaren in het slop. De waarde van huizen daalde waardoor mensen in financiële problemen zijn gekomen. De doorstroming loopt vast en de nieuwbouw ligt bijna stil.

Onze voorstellen

Huur

- Er moeten voldoende betaalbare huurwoningen beschikbaar zijn. Verkoop van sociale huurwoningen en extra huurverhogingen dienen tot een minimum beperkt te worden. De SP is van mening dat er harde afspraken over de voorraad sociale woningen, nieuw te bouwen huurwoningen en renovatie (energie zuinig maken) van sociale huurwoningen gemaakt moeten worden. Zo geven we huisjesmelkers geen kans.

- Bewoners moeten meer inspraak (stemrecht) krijgen bij de woningbouwcorporatie
- De SP vindt dat er eerst gekeken moet worden naar de mogelijkheden voor renovatie en pas als het echt niet anders kan is sloop te overwegen.
- Urgente woningzoekers door sloop dienen ten alle tijden terug te kunnen keren naar hun oude wijk in een vergelijkbaar huurhuis tegen een vergelijkbare betaalbare huur.
- De gemeente stimuleert door middel van een revolving fonds (een fonds dat zichzelf in stand houdt) het plaatsen van zonnepanelen en isolatie in de sociale huursector.
- Corporaties moeten zich meer bezighouden met de kerntaak sociale woningbouw.
- De wachtgeld belasting voor Woonservice wordt afgeschaft.
- Huisuitzettingen door huurachterstand dienen tot een minimum beperkt te worden. Waar nodig zal de corporatie of gemeente financiële ondersteuning geven.
- Ook pleit de SP voor het oprichten van een Gemeentelijke Woningbouwvereniging voor de bouw van sociale woningen.
- Salaris van bestuurders van woningcoöperaties komen niet boven Balkenendenorm. Zo kan er meer worden geïnvesteerd in o.a. duurzaamheid.
- Pandeigenaren, die woonruimte verhuren met meerdere units in een pand, worden vaker gecontroleerd op veiligheid.
-

Koop

- Er moet serieus gekeken worden naar de mogelijkheid voor starters om de grond voor hun woning middels huurpacht te verwerven.
- Starters op de koopmarkt kunnen bij de gemeente aankloppen voor een starterslening.
- Kopers die in de financiële problemen komen kunnen tijdelijk ondersteund worden door de gemeente en als het niet anders kan dienen zij zo snel mogelijk via de schuldhulpverlening geholpen te worden.

Nieuwbouw

- De SP is voorstander van het bouwen van levensloopbestendige woningen.
- Bij nieuwbouw dient er een hoger percentage sociale bouw gehanteerd te worden. Nu is het 25% sociaal, 30% middelduur, en 45% duur. Dit moet minimaal naar 35% sociaal, 35% middel, 30% duur. Alleen hierdoor kan de wachtlijst voor goedkope huizen verkort worden.
- Projectontwikkelaars en corporaties die meer sociale (huur) woningen bouwen krijgen een korting op de grondprijs.
- Ouderen moeten steeds langer thuis blijven wonen, daarvoor zullen er meer goedkope huizen (om) gebouwd moeten worden.
- De gemeente moet initiatieven voor allerlei alternatieve woonvormen voor jongeren/ouderen/starters/belangenverenigingen enz. actief ondersteunen.
- Mantelzorgers moeten in staat gesteld worden een (tijdelijk) gebouw te plaatsten en/of ruimte om te bouwen zodat er op een duurzame manier samen gewoond kan worden.

Leegstand

- De SP vindt dat leegstaande gebouwen en kantoren bewoonbaar moeten worden gemaakt en voor een betaalbare prijs verhuurd of verkocht moeten worden. Zo voorkomen we dat huisjesmelkers misbruik van de situatie maken.
- De SP is er voor om coulant met het kraakverbod om te gaan, zeker zolang er nog te weinig middelen zijn om speculatie met leegstaande panden tegen te gaan.
- Leegstand moet voorkomen worden. Er moet een gemeentelijk registratiesysteem komen voor alle kantoren, huizen en bedrijfsruimtes die leegstaan. De gemeente moet actief bemiddelen om zo snel mogelijk deze ruimten nuttig te gebruiken.

- Een alternatief voor kraken en anti-kraak waarbij ook de rechten van de huurders worden gerespecteerd is het zogenaamde Eerlijk Beheer. De SP wil dat de gemeente deze tussenvorm toepast bij hun eigen leegstand
- De SP wil dat de gemeente in overleg met de bewoners tot maatregelen komt die de buurten veiliger maken. Hieronder verstaan we ook verkeersveiligheid, onderhoud van de openbare ruimte en sociale veiligheid.
- De splitsing van gewone huizen dient gestopt en terug gedraaid te worden. Huisjes melkers kunnen alleen met goed gedrag nog toestemming krijgen om woningen te splitsen voor kamerbewoning.
- Bij plannen voor sloop wordt vaak al jarenlang niets of nauwelijks iets meer gedaan aan onderhoud dus in die tijd mag de huur niet verhoogd worden.

-

Ruimte voor mensen met een lichamelijke of verstandelijke beperking.

Mobiliteit en bereikbaarheid zijn enorm belangrijk voor mensen met een handicap om optimaal in de samenleving mee te kunnen doen, er gebeurt op het moment veel te weinig op dit gebied.

Onze voorstellen

- Mensen met een beperking moeten keuzevrijheid hebben voor welke vervoersvorm zij kiezen.
- De SP wil dat alle openbare gebouwen zo snel mogelijk toegankelijk worden gemaakt voor mensen met een lichamelijke beperking.
- Er komen nog meer goede en bruikbare openbare toiletten voor mensen met een beperking.
- Bij het (her)inrichten van wijken moet d.m.v. een verplichte toets gekeken worden of alles goed bereikbaar is voor mensen met een beperking.
- Gemeentelijke informatie komt ook op een goede manier beschikbaar voor mensen met een verstandelijke beperking.

Actieve ondersteuning kleine zelfstandigen

Voor veel kleine zelfstandigen is het onbetaalbaar om een arbeidsongeschiktheidsverzekering af te sluiten. Vandaar ook dat er velen niet verzekerd zijn en in geval van arbeidsongeschiktheid in de bijstand terecht komen.

Onze voorstellen

- De SP wil dat de gemeente het voortouw neemt in het regelen van een collectieve arbeidsongeschiktheidsverzekering voor zelfstandigen en ZZP'ers zodat er een betaalbaar alternatief is.
- Ook stelt de SP voor om leegstand in buurten tegen te gaan door leegstaande ruimten te gebruiken voor kleine niet-overlast gevende bedrijven of door buurtbewoners.
- Om de lokale middenstand te behouden, moeten we terughoudend zijn met het onbeperkt uitbreiden van het aantal vierkante meters winkelloppervlakte.

-

Plek voor jongeren

Wie de jeugd heeft, heeft de toekomst. Voorzieningen zijn verdwenen uit de wijk en jongeren worden vooral gezien als overlast als ze met elkaar in de openbare ruimte staan te praten. Dit beeld wil de SP veranderen.

Onze voorstellen

- De SP wil zich inzetten voor jongerencentra in elke wijk.
- Voor zwerfjongeren moet betere en meer opvang worden gerealiseerd.
- De SP wil meer aandacht voor de nazorg voor jonge ex-gedetineerden.
- De SP is voorstander van een Cultureel Jongerencentrum voor en door jongeren.
- Voor bandjes moeten meer oefenruimtes worden gerealiseerd.
- Er komt meer ruimte voor jongeren om hun eigen ideeën bijvoorbeeld op het gebied van cultuur uit te werken en te verwezenlijken

Aandacht voor ouderen

Voor veel ouderen is het moeilijk om precies te achterhalen waar zij recht op hebben. Ook blijkt het aanvragen van voorzieningen voor veel ouderen drempels op te werpen. Juist in deze tijd waarbij men steeds meer aangewezen zal zijn op het sociale netwerk, moeten we zorgen dat ouderen niet vereenzamen.

Onze voorstellen

- De SP pleit voor het actief wijzen van ouderen vanaf 65 jaar op hun rechten als het gaat om voorzieningen en andere rechten. Dit kan door het instellen van een zogenaamde formulierenbrigade.
- De SP pleit voor meer ontmoetingsplekken voor ouderen in de wijken.
- De gemeente moet kleinschalige woonvoorzieningen voor ouderen stimuleren
- Op meer plekken in de buurten moeten bankjes worden geplaatst.
- De SP wil ook dat er actief beleid wordt gevoerd op het opsporen van eenzaamheid onder ouderen.
- 's-Hertogenbosch moet blijven inzetten op grotere overlevingskansen voor kleinere winkeliers, zodat het voorzieningenpeil op niveau blijft - met name voor oudere wijkbewoners. Dat kan door de bouw van extra (senioren)-woningen in de buurt van winkelvoorzieningen en door te blijven investeren in schone, veilige en leefbare wijken.

Nuland en Vinkel

Natuurlijk geldt alles wat in dit verkiezingsprogramma staat ook voor de nieuwe kernen Nuland en Vinkel, maar vanwege de nieuwe situatie verdienen zij daarnaast nog extra aandacht.

Onze voorstellen:

- De gemeente zet zich in om het huidige voorzieningenniveau zo veel mogelijk te behouden.
- In samenspraak met de omwonenden wordt het plein in Vinkel opgeknapt.
- De bereikbaarheid met het OV moet op hetzelfde niveau worden gebracht als de rest van Den Bosch.
- Er komt een periode van tenminste vijf jaar waarbij het prijsniveau van gemeentelijke voorzieningen met niet meer dan inflatie stijgt. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om de gehandicaptenparkeerkaart die in Nuland vele malen goedkoper is dan in Den Bosch. In het geval van de gehandicaptenparkeerkaart wil de SP kijken hoe we de Bossche kaart goedkoper kunnen maken.

Veiligheid

Voor de SP staat veiligheid ook hoog op de agenda, waarbij de SP tracht voor een balans tussen veilig voelen en veilig zijn. Om criminaliteit te kunnen bestrijden en crises te beheersen wil de SP verschillende hulpdiensten in de veiligheidsregio's beter laten samenwerken.

Veiligheid is voor de SP van groot belang waardoor iedereen veilig zijn werk kan doen, waarin kinderen veilig naar school kunnen en waar één ieder van zijn vrije tijd kan genieten zonder angst te hebben voor criminelen. De sociale samenleving waar de SP naar streeft, valt of staat met veiligheid. In dat kader blijft de SP zich inzetten voor een veiliger gemeente. Met een politie waar je op kunt bouwen, een betere positie van slachtoffers en een passende straf voor daders.

De SP wil zich niet alleen inzetten op preventie maar ook op repressie en de nazorg. Hierbij valt te denken aan zorg voor mensen uit gemeente 's-Hertogenbosch die na een strafrechtelijk of psychisch traject weer als volwaardige burger kunnen deelnemen aan de samenleving, waarbij de gemeente zijn volledige verantwoordelijkheid neemt.

Onze voorstellen:

- De gemeente moet bewoners beschermen tegen het gevaar dat een ex-gedetineerde of TBS-er zich opnieuw schuldig maakt aan een ernstig gewelds- of zedenmisdrijf.
- De SP blijft zich hard maken voor de belangen van slachtoffers en nabestaanden.
- Burgers die na een strafrechtelijk of psychisch traject weer deel mogen nemen aan de faciliteiten van gemeente 's-Hertogenbosch (resocialisatie), verplichten om in contact laten komen met buro nazorg. Zowel voor de ex-gedetineerde als voor buro nazorg moet er een inspanningsverplichting zijn, waarbij gemeente 's-Hertogenbosch toeziet op een balans tussen aanbod en aanvaarding wonen, werkgelegenheid en scholing.
- Samenwerking met de reclassering, verslavingszorg en jeugdzorg stimuleren.

Inzetten op veilige wijken en buurten

De stad is de afgelopen jaren aantoonbaar veiliger geworden. Toch valt er veel te winnen. Veel inwoners van gemeente 's-Hertogenbosch voelen zich onveilig. Er is een samenhang tussen het gevoel van veiligheid en de inrichting van de openbare ruimte. Daarom vindt de SP het belangrijk dat bewoners medeverantwoordelijk kunnen zijn voor (de inrichting van) veilige straten en buurten. Sociale controle binnen de buurt is de eerste stap in het aanpakken van overlast en criminaliteit, maar ook op gebieden als brandpreventie moeten bewoners inspraak krijgen.

Onze voorstellen:

- De SP is voor een voortzetting en intensivering van de 'ontpatsering' teneinde voor elke Bosschenaar zichtbaar te maken dat misdaad niet loont.
- De SP wil dat de gemeente in overleg met de bewoners tot maatregelen komt die de wijken veiliger maken. Hieronder verstaan we ook verkeersveiligheid, het onderhoud van de openbare ruimte en sociale veiligheid.
- De wijkagent onderhoudt contact met de bewoners en ondersteunt buurtinitiatieven.
- De SP staat voor een duale aanpak voor de handhaving van de openbare orde en veiligheid. Waarbij ondubbelzinnig sanctioneren voorkomen wordt en tegelijkertijd pro actief vooruit gekeken wordt via resocialisatietrajecten.
- De SP wil tegenwicht bieden aan stromingen in de samenleving die slechts de etnische afkomst van daders benadrukken en geen oog hebben voor achterstandssituaties zoals gebrek aan scholing, gebrekkige kansen op de arbeidsmarkt en financiële

beperkingen. Dit zonder doof te zijn voor signalen van diegenen die onevenredig zwaar getroffen worden door criminaliteit, gepleegd door wie dan ook.

- Stimuleren van doelmatige burger initiatieven voor handhaving van de veiligheid zoals straatcoaches en wijk surveillance.
- Om buurten veiliger te maken, is de SP voorstander dat bewoners meer de mogelijkheid krijgen om invloed uit te oefenen op de lokale prioriteiten van de politie, waarbij men in een wijk de wijkagent kent en deze weet in te schakelen wanneer het nodig is.
- Alle betrokkenen, inclusief het Openbaar Ministerie en de Veiligheidshuizen, moeten creatief bijdragen aan een doeltreffend veiligheidsbeleid binnen 's-Hertogenbosch.

Overlast door jongeren

- Overlast, intimidatie en criminaliteit door jongeren wordt aangepakt.
- Ouders worden aangesproken op hun rol als verantwoordelijke opvoeders.
- De betreffende jongeren worden scherp gemonitord en begeleid.
- Daarnaast worden ouders aansprakelijk gesteld voor schade die hun kinderen veroorzaken.
- Schooluitval bij deze groep wordt nadrukkelijk voorkomen; daarop worden ook de scholen aangesproken. Jongeren wordt perspectief geboden op scholing of werk naast een eerste straf, zodat ze niet een tweede keer de fout in gaan.
- De SP bepleit uitbreiding van de financiering door de gemeente van preventieve projecten, uit te voeren door de HALT-bureau's. Vooral waar deze projecten gericht zijn op het voorkomen van schoolverzuim, een alom erkende risicofactor voor later crimineel gedrag.
- De SP schaart zich achter elke inspanning van de gemeente die erop is gericht om, via een CJG of casusoverleg, vroegtijdig te interveniëren in gezinnen met meerdere (minderjarige) kinderen die met Justitie in aanraking zijn gekomen.

Minder zichtbare criminaliteit

- Behalve veelvoorkomende criminaliteit wil de SP ook minder zichtbare criminaliteit aanpakken, zoals huisjesmelkers en (belasting) fraudeurs.

En verder...

- Wil de SP alles in het werk stellen om de deelname van ouderen en jongeren aan het verenigingsleven te vergroten.
- Wil de SP dat de gemeente zich inzet om jeugdzorg te verbeteren en wachtlijsten terug te dringen.
- Wil de SP dat de gemeente zich actief inzet voor het terugdringen van alle vormen van discriminatie.
- Wil de SP dat de gemeente vrijwilligers actief ondersteunt.